

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Миколаївського національного
університету
імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак
2021 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ІЗ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНЯ МАГІСТРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ)
035.10 ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА**

Розглянуто та схвалено
на засіданні приймальної комісії
МНУ імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 3 від «15» лютого 2021 року)

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	6
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	11
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	12

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму фахового вступного випробування зі спеціальності 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика (згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266) розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра відповідної спеціальності.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика.

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів на базі здобутого ступеня бакалавр і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які поступають на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика.

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з основних дисциплін навчального плану ступеня бакалавр – *загальний курс прикладної лінгвістики, теорія та практика перекладу, сучасна українська літературна мова, теорія мови та історія лінгвістичних учень.*

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник повинен знати:

- одиниці мови та правила їх поєднання;
- сучасну мовознавчу термінологію;
- класифікації мов світу та основні поняття типологічного опису мов;
- теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда;
- особливості та види текстів, методи, принципи та прийоми лінгвістичного аналізу;
- основні поняття та критерії класифікації стилів;
- передумови та головні напрями дискурсології в мовознавстві; визначати головні категорії та типи інтеракції дискурсу;
- сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень;
- іноземні мови (англійську, німецьку);
- основні напрями комп'ютерної лінгвістики, механізми комп'ютерної обробки інформації;
- методики діагностування почерку людини.

Вступник повинен вміти:

- формувати уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою;
- володіти всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства;
- володіти особливостями ділового мовлення та ведення діловодства;
- засвоїти основи комп'ютерних методів автоматичного аналізу текстів природною мовою;
- проводити порівняльні дослідження структурних і функціональних властивостей мов незалежно від характеру генетичних відношень між ними;
- володіти навичками планування та проведення лінгвістичного експерименту;
- формувати вміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоїти інформації про зміст, проблеми і методи сучасної психолінгвістики;
- володіти знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової діяльності, методів планування, організації та керування науковою творчістю, роботою наукових колективів;
- мати уявлення про мову як фактор об'єднання етносу, народу, нації;
- застосувати досягнень національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань;
- володіти розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки;
- володіти етичними та правовими нормами, що регулюють стосунки людей, ставлення особистості до навколишнього середовища;
- формувати власної оцінки, позиції щодо історичних процесів в Україні та місце української мови як рідної та державної;
- володіти навичками наукової організації праці;
- розвивати навички самостійного опанування нових знань;
- уміти працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку;
- вміти користуватися комунікативними технологіями; типологізувати основні різновиди рекламних текстів, створювати рекламні оголошення;
- володіти мовою як пізнавальним знаряддям кодування та трансформації знань;
- володіти особливостями перекладацької діяльності; знати основні види перекладу;
- визначати та характеризувати прикладні аспекти графіки; користуватися

законами шифрування та дешифрування.

3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ **Загальний курс прикладної лінгвістики**

1. Теоретичне та прикладне мовознавство. Прикладна лінгвістика як наука й навчальна дисципліна (Історія прикладної лінгвістики; об'єкт, предмет, завдання й методи дослідження в прикладній лінгвістиці).

2. Функції мови в суспільстві та проблема їх визначення. Змістова структура та напрями прикладної лінгвістики як наукової дисципліни. Міжпредметні зв'язки прикладної лінгвістики.

3. Комп'ютерна лінгвістика. Об'єкт, предмет і завдання комп'ютерної лінгвістики. Моделювання спілкування. Гіпертекстові технології представлення тексту.

4. Актуальні проблеми та напрями комп'ютерної лінгвістики (машинний переклад, автоматична обробка природної мови, автоматичне анотування, реферування, моделювання спілкування тощо).

5. Системи автоматичної обробки тексту (загальні принципи створення систем автоматичної обробки тексту, приклади систем автоматичної обробки тексту, лінгвістичні процесори та принципи їх будови).

6. Машинний переклад. Характеристика досвіду та проблем розробки систем машинного перекладу.

7. Аспекти дослідження мови. Мовний матеріал у лінгвістичних дослідженнях.

8. Об'єкт, предмет, завдання й методи психолінгвістики. Мовленнєва діяльність, її види та структура.

9. Психолінгвістичні теорії породження, сприймання та засвоєння мовлення.

10. Прикладні аспекти психолінгвістики (судова психолінгвістика, психолінгвістика допиту, ідентифікація мовлення, мова і гендер, технології мовленнєвого впливу, техніка НЛП).

11. Об'єкт, предмет, завдання й методи корпусної лінгвістики. Корпуси текстів та їх типи.

12. Лексикографія як прикладна лінгвістична дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання лексикографії. Історія лексикографії.

13. Напрями комп'ютерної лексикографії. Комп'ютерні словники та їх типи.

14. Лінгводидактика як прикладна лінгвістична дисципліна. Об'єкт, предмет і завдання лінгводидактики. Методи навчання іноземної мови (граматико-перекладний, прямий, аудіолінгвальні та аудіовізуальні методи).

Сучасні підходи до навчання іноземних мов (комунікативно-діяльнісний та особистісно-орієнтований підходи).

15. Напрями термінознавства та термінологія. Термін як основна одиниця термінознавства. Ознаки термінів. Лінгвістична термінологія як особлива терміносистема. Лінгвістична термінографія. Державні стандарти термінів і визначень.

16. Мова та етнос. Етносоціальні функції мови. Об'єкт, предмет, завдання та напрями етнолінгвістики.

17. Основні поняття етнолінгвістики (етнос, етнічна самосвідомість, рідна мова, національна мова, національно-мовна картина світу тощо). Поняття мовної картини світу. Концепти та їх типи.

18. Мова і культура. Лінгвокультурологія. Предмет, завдання та методи лінгвокультурології.

19. Мова і суспільство. Функції мови в суспільстві. Соціолінгвістика. Об'єкт, предмет і завдання соціолінгвістики. Методи соціолінгвістичних досліджень.

20. Актуальні проблеми соціолінгвістики. Мовна ситуація, її типи та складові. Характеристика мовної ситуації в Україні.

21. Мова й держава. Політична лінгвістика, її об'єкт, предмет, завдання та методи. Методики контент-аналізу та когнітивного картування.

22. Політичний дискурс. Жанри політичної комунікації.

23. Основні поняття політичної лінгвістики (мовна політика, мовне будівництво, мовне планування). Характеристика мовної політики в Україні.

Теорія мови та історія лінгвістичних учень

1. Зв'язок мови з мисленням.

2. Предмет семіотики. Знакова природа інформації. Знаковий характер мови. Типи мовних знаків та їх характеристика.

3. Мова, мовлення і мовна діяльність.

4. Системно-структурна організація мови (мова як система і структура, мовні рівні та їхня ієрархія).

5. Фонетика і фонологія. Класифікація звуків мови. Вчення про фонему, її варіанти і функції.

6. Лексикологія і семасіологія. Слово і поняття.

7. Лінгвістика тексту.

8. Виникнення науки про мову та її розвиток до початку XIX ст. (мовознавство у Стародавній Індії, Греції та Стародавньому Римі; арабське, китайське, японське мовознавство; європейське мовознавство середніх віків та епохи Відродження).

9. Філологічна наука в Україні, Білорусі та Московській державі XV-

XVIII ст. Мовознавство в Західній Європі та Росії XVII-XVIII ст.

10. Проблема походження мови у працях філософів та мовознавців XIII-XIX ст.

11. Розвиток порівняльно-історичного та загального мовознавства в першій половині XIX ст. Порівняльно-історичний (генетичний) метод дослідження мов.

12. Філософсько-лінгвістична концепція Вільгельма фон Гумбольдта.

13. Мовознавство в другій половині XIX ст. Розробка основ наукової етимології та лінгвістичної палеонтології.

14. Натуралізм у мовознавстві (Август Шлейхер). «Теорія хвиль» Йоганна Шмідта.

15. Лінгвістичний психологізм Х. Штейнталь. Харківська лінгвістична школа О. О. Потебні.

16. Молодограматизм, його критика та пошуки нових шляхів дослідження мови.

17. Розвиток лінгвістичної думки в Росії кінця XIX–початку XX ст.

18. Соціологізм у мовознавстві. Лінгвістична концепція Ф. де Соссюра.

19. Лінгвістичний структуралізм. Американський структуралізм. Лондонська лінгвістична школа. Празька школа функціональної лінгвістики. Казанська лінгвістична школа.

20. Проблеми акцентології, етимології та лексико-семантичної системи мови.

21. Типологія мов та мовні універсалії.

22. Актуальні напрями розвитку сучасного мовознавства.

Теорія та практика перекладу

1. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу. Завдання лінгвістичної теорії перекладу. Види та типи перекладу. Типи перекладу. Переклад у навчанні іноземної мови.

2. Загальна та часткові теорії перекладу. Адекватність і точність перекладу. Типи відповідників при перекладі.

3. Лексичні аспекти перекладу. Передача власних імен та географічних назв при перекладі. Національно марковані лексичні компоненти та методи їх перекладу. Мовні лакуни.

4. Інтернаціоналізми. Методи перекладу інтернаціоналізмів.

5. Переклад ідіоматичних, фразеологічних та стійких словосполучень. Трансформування ідіоматичних словосполучень у процесі перекладу. Крилаті вирази, приказки та прислів'я.

6. Лексико-граматичні аспекти перекладу. Трансформація у процесі

перекладу. Граматичні та стилістичні трансформації у перекладі.

7. Синтаксичні аспекти перекладу. Слово і речення. Залежність перекладу слова від контексту. Порядок слів і структура речення при перекладі. Переклад синтаксичних комплексів.

Сучасна українська літературна мова

1. Сегментні одиниці мовленнєвого потоку. Теорії складу. Склад та його типи. Проблема визначення меж складу. Артикуляційна характеристика голосних і приголосних звуків.

2. Артикуляційна база. Основні методи вивчення артикуляції звуків.

3. Транскрипція, її різновиди (фонетична, фонематична, практична). Система транслітерації. Міжнародний фонетичний алфавіт.

4. Прикладні аспекти фонетики. Фоніка і фоносемантика.

5. Основи автоматичного розпізнавання та розуміння мовлення.

6. Фонологія. типи фонологічних систем. Фонологічні школи.

7. Семантика як лінгвістична дисципліна. Місце семантики в інтегральному описі мови.

8. Лексична семантика. Лексико-семантична парадигматика. Принципи і методи опису лексичного значення слова. Лексична синтагматика.

9. Граматичне значення. Типи граматичних значень. Взаємодія лексичного і граматичного значення.

10. Словотвірне значення. Відсильна і формантна частини похідного слова.

11. Синтаксична семантика. Компоненти синтаксичного значення. Предикативність. Семантичні компоненти категорії предикативності. Семантика простого і складного речення. Семантика надфразових єдностей: текст, дискурс, період, блок.

12. Прикладні аспекти семантики. Автоматичний логіко-семантичний аналіз тексту. Основні напрями дослідження у сфері формалізації семантики.

13. Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. Граматична форма. Граматична парадигма.

14. Граматичні категорії та їх типи.

15. Частини мови як основні морфологічні одиниці. Принципи класифікації частин мови. Актуальні питання визначення частин мови в сучасній граматиці. Проблема поділу слів на частини мови в сучасному мовознавстві.

16. Граматична категорія відмінка. Значення відмінків.

17. Граматична категорія часу. Система часових форм у сучасній українській мові. Значення і творення форм теперішнього, минулого та майбутнього часу. Асиметричні явища категорії часу.

18. Машинна морфологія. Машинна морфологія, предмет і завдання машинної морфології. Напрями морфологічного аналізу. Методи автоматичного морфологічного аналізу тексту. Сучасний стан морфологічного аналізу.

19. Словосполучення як непередикативна одиниця синтаксису. Типи словосполучень. Проблеми визначення словосполучення у сучасній науці.

20. Теорія членів речення (головні та другорядні члени речення: семантика та способи їх вираження).

21. Складнопідрядне речення. Проблема класифікації СПР. Принципи класифікації.

22. Складносурядне речення. принципи класифікації і дефініція, структура, формальні і семантичні ознаки.

23. Обробка лінгвістичної письмової інформації на рівні словосполучень, речень, тексту.

24. Автоматичний синтаксичний аналіз тексту.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у терміни, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання.

Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями.

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107
7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Загальний курс прикладної лінгвістики

1. Бенвенист Э. Общая лингвистика. под ред., со вступ ст. и коммент. Ю. С. Степанова. М. : Издательство «Прогресс», 1974. 448 с.
2. Должикова Т. І. Практикум з лінгвістики тексту : навчально-методичний посібник. К. : Ленвіт, 2011. 142 с.
3. Жеребило Т. В. Словарь лингвистических терминов. Изд. 3-е, испр. и доп. Магас : Изд-во ИнгГУ, 2004. 350 с.

4. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики : Навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
5. Корпусна лінгвістика [В. А. Широков, О. В. Бугаков, Т. О. Грязнухіна та ін.]. К. : Довіра, 2005. 471 с.
6. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику М. : ПРОГРЕСС, 1978. 544 с.
7. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие. 3-е изд., перераб. и доп. Минск : ТетраСистемс, 2008. 272 с.
8. Маслова В. А. Лингвокультурология. М. : Издательский центр «Академия», 2010. 204 с.
9. Никитина Е. С. Семиотика. Курс лекций : Учебное пособие для вузов. М. : Академ. Проект; Трикста, 2006. 526 с.
10. Панько Т. І. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.
11. Проблеми типологічної та квантитавної лексикології : [зб. наук. праць наук. ред. Каліущенко В. І. та ін.]. Чернівці : Рута, 2007. 310 с.
12. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія Полтава : Довкілля. К., 2010. 844 с.
13. Теория текста: учебное пособие Ю. Н. Земская, И. Ю. Качесова, Л. М. Комиссарова, Н. В. Панченко, А. А. Чувакин. М. : Флинта, Наука, 2010. 132 с.
14. Толстой Н. И., Толстая С. М. Славянская этнолингвистика: вопросы теории. М. : Институт славяноведения РАН, 2013. 240 с. (Материалы ко Второму Всероссийскому совещанию славистов 5–6 ноября 2013 г.).
15. Тураева З. Я. Лингвистика текста : учеб. пособие. М. : Просвещение, 1986. 127 с.
16. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. За ред. С. Я. Єрмоленко. К. : Либідь, 2001. 223 с.

Теорія мови та історія лінгвістичних учень

1. Доленко М. Т. Вступ до мовознавства. Збірник вправ і завдань. К. : Вища школа, 1975. 150 с.
2. Зиндер Л. Ф. Введение в языкознание. Сборник задач. 2-е изд. М. : Высшая. шк., 1998. 176 с.
3. Карпенко Ю. В. Вступ до мовознавства : Підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 336 с.
4. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.: у 2 ч. за ред. А. П. Супрун. Ч. II : Основні етапи розвитку науки про мову. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 224 с.
5. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. : Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с. (Альма-матер).
6. Терехова Д. І. Вступ до мовознавства: Навчальний посібник для студентів

першого курсу (напрямок підготовки 6.020303 «Філологія», спеціальність «Переклад») та загальноосвітніх навчальних закладів (курси за вибором для учнів профільних класів філологічного напрямку) К. Полтава: «Полтавський літератор», 2012. 224 с.

Теорія та практика перекладу

1. Взаємодія одиниць мови та мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 28 березня 2014 року, м. Київ НТУУ «КПІ» ; [ред. О. В. Ткачик]. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 348 с.
2. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации Д. Б. Гудков. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. 288 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Підручник. Вінниця : «Нова Книга», 2001. 448 с.
4. Перевод и русская грамматика : учебно-методическое пособие для вузов сост. Т. В. Ильина, О. А. Швецова, Т. М. Ломова; ред. Л. М. Носилова. Воронеж : Издательско-полиграфический центр Воронежского государственного университета, 2008. 51 с.

«Сучасна українська літературна мова»

1. Бас-Кононенко О. В. Сегментна фонетика. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник [А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін.]. К. : Знання, 2010. С. 178–184.
2. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис : [навч. посіб.] К. : Вища шк., 2005. 270 с.
3. Бондар О. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : підручник К. : ВЦ "Академія", 2006. С. 7–110.
4. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець. К. : Наук. думка, 1992. 224 с.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови: Синтаксис : Підручник К. : Либідь, 1993. 368 с.
6. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови : Навчальний посібник для студентів філологічних факультетів. за ред. І. Р. Вихованця. К. : Пульсари, 2004. 400 с.
7. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів ВНЗ . К. : Академвितдав, 2004. 336 с.
8. Дерев'янку Л. Проблема лінгвістичного статусу прийменника в системі мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1567/1/Derev.pdf>; Назва з екрана.
9. Дудик П. С. Синтаксис української мови : [підручник] К. : ВЦ «Академія», 2010. 384 с.
10. Єрмоленко С. С. Деякі питання граматичної семантики у висвітленні

О. С. Мельничука. *Мовознавство*. 2001. № 6. С. 43–49.

11. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови : Синтаксис : [монографія] Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.

12. Зиндер Л. Р. Общая фонетика М. : Высшая школа, 1979. С. 4–75.

13. Калько М. Аспектуальні класи українського дієслова на тлі класів З. Вендлера *Українська мова*. 2009. № 3. С. 17–26.

14. Карпенко Ю. К. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови Одеса : Чорномор'я, 1996. 143 с.

15. Кобозева И. М. Лигвистическая семантика [Текст] : учебник для факультетов филологического профиля М. : Эдиториал УРСС, 2000. 350 с.

16. Костусьяк Н. М. Принципи класифікації морфологічних категорій [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/1081>; Назва з екрана.

17. Костусьяк Н. М. Принципи морфологічної класифікації категорії відмінка іменника *Вісник Черкаського університету*. 2012. № 7 (220). С. 69–74.

18. Кочергина В. А. Введение в языковедение. Основы фонетики и фонологии. Грамматика М. : Изд-во МГУ, 1991. С. 10–50.

19. Левицкий В. В. Семасиология Винница : Нова книга, 2006. 512 с.

20. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Навчальний посібник К. : Головне видавництво видавничого об'єднання «Вища школа», 1983. 264 с.

21. Леута О. І. Дієслівні речення в українській літературній мові: структура, семантика, моделі: автореф. дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. К., 2009. 35 с.

22. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология К. : Знання, 2004. 326 с.

23. Мойсієнко А. К. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого речення К. : ПП Я. Січовик, 2006. 240 с.

24. Новиков Л. А. Семантика русского языка : учеб. пособие М. : Высш. школа, 1982. 272 с.

25. Ожоган В. М. Синтаксис української мови : [навч. посіб.] К. : Освіта України, 2010. 332 с.

26. Попова З. Д. Лексическая система языка : Внутренняя организация, категориальный аппарат и приемы описания : учеб. пособие 2-е изд., испр. и доп. М : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. 176 с.

27. Росетті А. Вступ до фонетики К. : Вища школа, 1974. С. 13–50.

28. Савченко І. С. Фонетика, орфоєпія і графіка сучасної української мови : навч. посіб. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. 184 с.

29. Синявський О. Спроба звукової характеристики літературної української мови. Х. : ХДУ, 1929. 157 с.

30. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : Пробл. пит.: [навч. посіб. К. : Вища шк., 1994. 670 с.

31. Соколовская Ж. П. Система в лексической семантике. К. : Вища школа, 1979. 192 с.

32. Сучасна українська мова: Синтаксис : підручник; за ред. А. К. Мойсієнка ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 238 с.

33. Тестелец Я. Г. Введение в общий синтаксис. М. : Издательство РГГУ, 2001. 798 с.
34. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія. К. : Наук. думка, 1981. 183 с.
35. Тоцька Н. І. Фонетика і фонологія. Сучасна українська літературна мова : підручник ; за заг. ред. А. П. Грищенка. К. : Вища школа, 1997. С. 11–26.
36. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Підручник. 2-ге вид., доповнене. К. : ВЦ «Академія», 2010. 408 с.